

УДК 631.56:633.11»324»:006.015.5

Гулько С. М., кандидат техн. наук, доцент

Стеценко І. І., магістр

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: cgunko@gmail.com

ПОСІВНІ ВЛАСТИВОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ ТА ТРИВАЛОСТІ ЗБЕРІГАННЯ

Сучасні технології вирощування сільськогосподарських культур базуються на використанні високоякісного насіння. Це головний фактор, який впливає на подальший ріст рослин, їх репродукційний процес, а відповідно, й на врожай.

Метою досліджень було визначення впливу сортових особливостей, умов та тривалості зберігання на посівні властивості зерна пшениці озимої. Об'єкт досліджень: процес формування якості насіння пшениці озимої сортів 'Зиск', 'Мудрість' та 'Наснага' за різних режимів зберігання. Предмет досліджень: динаміка показників якості насіння пшениці озимої цих сортів при зберіганні. Контроль: якість насіння пшениці озимої цих сортів перед зберіганням. Зерно зберігалось в сухому та охолодженому стані протягом 12 міс.

Після місяця зберігання зерна пшениці усіх сортів у сухому стані відбулося покращення схожості та енергії проростання, а в охолодженому

стані – лише після 3-х, що пояснюється уповільненням процесів післязбирального дозрівання за цих умов. Однак, це також сприяло їх кращій збереженості. Схожість зерна пшениці сорту 'Зиск' при зберіганні збільшувалася з 94 до 98 %, в 'Мудрості' з 92 до 95 %, а в 'Наснага' з 94 до 97 %. Найвищою енергією проростання характеризувався сорт 'Зиск' з показником 90% ('Наснага' – 87 %, 'Мудрість' – 82 %). Деяко нижчі значення схожості та енергії проростання у сорту 'Мудрість' можна пояснити пошкодженням насіння мікроорганізмами (25 % насіння було вражено альтернаріозом, а 7 % – фузаріозом).

Таким чином, можна зробити висновок, що зберігання в охолодженому стані уповільнює післязбиральне дозрівання і це сприяє кращій збереженості їх посівних якостей. Враження мікроорганізмами насіння пшениці негативно впливає на її посівні якості та знижує показники схожості та енергії проростання.

УДК: 633.11:631.547.6

Демидов О. А., доктор с.-г. наук, член-кореспондент НААН

Лісковський С. Ф., аспірант

Сіроштан А. А., кандидат с.-г. наук, завідувач відділу насінництва

Судденко В. Ю., кандидат с.-г. наук

Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України

E-mail: suddenkovlad@gmail.com

ПЕРІОД ПІСЛЯЗБИРАЛЬНОГО ДОЗРІВАННЯ НАСІННЯ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ

У сільськогосподарському виробництві зернових культур потрібно враховувати не лише позитивні, а й негативні моменти періоду післязбирального дозрівання насіння. З одного боку, це явище сприяє одержанню доброякісного насіння, з іншого, – ускладнює сівбу свіжозібраного насіння пшениці озимої і визначення його схожості. Тому при характеристиці сортів виникає нагальна необхідність у визначенні періоду післязбирального дозрівання та залежності його від сортових особливостей та впливу абіотичних і антропогенних чинників.

Суперечливість літературних даних стосовно залежності періоду післязбирального дозрівання від різних факторів та велике практичне значення оцінки генетичної детермінованості й екологічної пластичності темпів післязбирального дозрівання насіння різних нових сортів пшениці ярої спонукало нас до проведення відповідних досліджень.

У фазі повної стиглості насіння на ділянках відбирали по 50 колосів кожного сорту й обмолоту

чували їх у ручну, після чого насіння розкладали в ростильнях на зволене ложе фільтрувально-го паперу по 100 шт. у чотириразовому повторенні і ставили у термостат для пророщування при постійній температурі 20 °С (ГОСТ 12038-84 і ДСТУ 4138-2002). Підрахунок пророслого насіння проводили на 3-, 5-, 7-, 10-й дні, а потім – кожні п'ять днів до повного його проростання.

Результати проведених досліджень за 2016-2017 роки по вивченню періоду післязбирального дозрівання насіння пшениці ярої свідчать, що він значно коротший у пшениці твердої ярої (таблиця).

Найкоротший період післязбирального дозрівання насіння відмічено в сорту пшениці твердої ярої Жізель (10-15 діб). У сортів Ізольда, Діана він більш триваліший, а в сорту МІП Райдужна він становить понад 30-35 діб.

У сортів пшениці м'якої ярої виявлені також сортові відміни за періодом післязбирального дозрівання. Так, найбільш триваліший

період проростання насіння виявлено в сорту Панянка.

Отже, сортові відміни у тривалості періоду післязбирального дозрівання в сортів пшениці ярої необхідно враховувати при вирішенні прак-

тичних завдань відносно раціонального розповсюдження сортів та визначенні оптимальних строків збирання насінницьких посівів, що має надзвичайно важливе значення в технології виробництва насіння пшениці ярої.

УДК 631.362

Дейнека С. М., здобувач кафедри сільськогосподарських машин та системотехніки імені академіка П.М. Василенка Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: deyneka5555@ukr.net

ВИСІВ ПРОРОЩЕНОГО НАСІННЯ МОРКВИ ЗА ДОПОМОГОЮ ГІДРОСІВАЛКИ

В овочівництві строки сівби залежать від біологічних особливостей культур, кліматичних умов району і призначення врожаю. Основними факторами для одержання дружних сходів є тепло і волога. Пришвидшити появу сходів і збільшити урожайність культур дозволяє передпосівна підготовка насіння овочевих культур та їх гідровисів.

Незважаючи на додаткові затрати на підготовку насіння до такого висіву, собівартість продукції навіть знижується за рахунок зростання врожайності. На сьогоднішній день параметри технологічного процесу висіву насіння а також агротехнічна оцінка процесу виконана не в повній мірі.

Дослідження спрямоване на використання суміші води з розчинними добривами та стимуляторами росту в посівному агрегаті для висіву насіння моркви. Цей водяний розчин разом з насінням моркви надходить з висівного апарата у сошник, через який спільний потік водяного розчину добрив і стимуляторів росту з насінням моркви потрапляє в борозну рядка. При цьому насіння обволікається розчином, завдяки чому енергія насіння витрачається на їх швидкий ріст і розвиток.

Гідровисів пророщеного насіння моркви з водою сприяла дворазовому підвищенню польової

схожості, одержанню масових сходів на 5-7 діб раніше контролю, висіяного сухим насінням загальноприйнятим способом. Оптимальна кількість витрати води за гідровисів становила 0,09 л на 1 погонний метр рядка. Головним чинником виведення насіння із стану спокою було намочування та пророщування його у воді. Додавання Гумісолу не впливало на швидкість проростання, але сприяло більш посиленому росту і розвитку моркви порівняно з контрольними з сухого насіння. За внесення Гумісолу рослини мали більшу висоту, ніж за гідровисіву без препаратів.

За гідровисіву насіння з чистою водою у 2017 р. урожайність моркви перевищувала контрольний на 3,7 т/га, а з додаванням Гумісолу – на 5,2 т/га.

Висів пророщеного насіння за допомогою гідровисів збільшує польову схожість моркви до 74 %. Рослини моркви швидше ростуть і розвиваються, якщо до водонасінневої суміші додати Гумісол, що в свою чергу збільшує врожайність моркви на 48 % порівняно з контрольною сівбою сухим насінням.

Таким чином, посів моркви пророщеним насінням за допомогою гідровисів є ефективним та потребує подальшого дослідження.

УДК 633.11:631.559

Димитров С. Г., кандидат с.-г. наук, заступник завідувача відділу експертизи на придатність до поширення
Смульська І. В., завідувач сектору – старший науковий співробітник відділу експертизи на придатність до поширення
Воловик Г. О., науковий співробітник відділу експертизи на придатність до поширення
Український інститут експертизи сортів рослин
E-mail: dimitrovu@i.ua

ПОПОВНЕННЯ НОВИМИ СОРТАМИ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Тритикале – це плід понад вікової кропінкої роботи генетиків і селекціонерів, у якому поєднані властивості жита й пшениці. Основними причинами, що заважають поширенню тритикале озимого, є складність поєднання в одному генотипі екологічної стійкості, якостей продуктивності, а також відсутність природного центру походження, звідки селекціонери малозмо-

гу брати вихідний матеріал для селекції. Тому наразі актуальним залишається удосконалення методів селекції тритикале, випробування перспективного вихідного матеріалу, проведення відбору за потрібними якостями сортів за різних природно-кліматичних умов.

Щороку державну експертизу проходять десятки сортів тритикале вітчизняної та зарубіж-